

Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí

Milan Vetrák

predseda

(krátené)

Všeobecná pripomienka:

Vo všeobecnosti konštatujeme, že je nám ľúto, že sa zatiaľ, napriek programovému vyhláseniu vlády SR, nepristúpilo k elektronickým voľbám zo zahraničia, veríme však, že v budúcnosti po vyriešení všetkých otvorených otázok budeme môcť slovenskému zahraničiu ponúknuť aj takúto možnosť voľby.

Konkrétne pripomienky:

1. Nie je nám zrejmé, prečo systém volieb do NR SR zo zahraničia nie je možné aplikovať aj na prezidentské voľby, celoštátne referendum a ľudové hlasovanie o odvolaní prezidenta. Navrhujeme prepracovať príslušné časti volebného kódexu týkajúce sa prezidentských volieb, celoštátneho referenda a ľudového hlasovania o odvolaní prezidenta tak, aby zodpovedali systému volieb do NR SR z pohľadu zapojenia Slovákov žijúcich v zahraničí.
2. Navrhujeme vytvoriť jeden volebný obvod pre všetkých, ktorí volia zo zahraničia. Aj z dôvodu, že sa predpokladá zrušenie kritéria trvalého pobytu vo vymedzení pojmu „Slovák v zahraničí“, ale najmä preto, že by to významne pomohlo analýzám a štatistikám, ktoré má ÚSZZ vypracovávať v zmysle zákona a príslušných uznesení vlády SR.
3. Navrhujeme zakotviť pre všetky obecné a mestské úrady povinnosť vytvoriť na ich internetových stránkach alebo webových sídlach banner, ktorý by obsahoval minimálne informácie o možnosti voľby poštou a vystavení hlasovacieho preukazu. Ak by sa akceptovala pripomienka, v bode 2, týkalo by sa to len samosprávy v Petržalke.
4. Navrhujeme zakotviť pre Štatistický úrad SR povinnosť, aby viedol osobitnú štatistiku týkajúcu sa miesta odoslania hlasovacieho lístka vo voľbách poštou, a to na všetkých úrovniach. Takáto štatistika je pre ÚSZZ významná, keďže je zo zákona povinný vytvárať databázu o krajanoch a krajanských komunitách z pohľadu všetkých relevantných aspektov ich života.
5. Nazdávame sa, že pri voľbe poštou by mal náklady poštového styku znášať štát, keďže ide o zabezpečenie rovnakých podmienok výkonu ústavného práva každého jednotlivca. ÚSZZ má poznatky, že množstvo krajanov sa nezúčastnilo volieb práve kvôli administratívnej a finančnej náročnosti procesu, predovšetkým zo vzdialenejších krajín. Navrhujeme zároveň, aby sa voličovi zo zahraničia zasielal tzv. list o potvrdení prijatia, či už pri registrácii alebo po odvolení.

6. Nie je nám zrejmé, prečo sa občanom zo zahraničia neponúka vo volebnom kódexe možnosť voliť aj prostredníctvom zastupiteľských úradov, keďže takáto možnosť existovala aj v minulosti, počas existencie spoločné štátu – Česko-Slovenska. Aj pri akceptácii tohto systému zostáva vždy otáznym rozsah, navrhujeme však, aby sa pristúpilo aspoň k nasledujúcemu minimalistickému konceptu:
- a) občan by mal právo – nešlo by však o povinnosť, len o dodatočnú možnosť - na stránke zastupiteľského úradu zaregistrovať sa poštou, e-mailom alebo osobne a zastupiteľský úrad by mu následne zaslal registračný formulár aj s návratnou obálkou, ktorá by bola **hradená štátom**; následne by občan dostal volebné lístky s návratnou obálkou priamo od zastupiteľského úradu a odvolil by,
 - b) pri voľbe prostredníctvom zastupiteľského úradu by bolo treba zvážiť skrátenie 50-dňovej lehoty potrebnej na registráciu pred dátumom konania volieb len na 30 dní, čo by zobjektívnilo a uľahčilo rozhodovanie občana zo zahraničia o výbere politickej strany, keďže občan by mal možnosť získavať informácie priamo z kampane na Slovensku, ktorá prebieha, resp. začína zvyčajne neskôr ako 50 dní pred dátumom volieb; ako alternatíva sa ponúka stanovenie začiatku predvolebnej kampane na Slovensku tak, aby umožnilo občanom zo zahraničia odsledovať aspoň základné informácie o jednotlivých kandidujúcich politických stranách a hnutiach.
7. Navrhujeme, aby prvá veta v § 63 ods. 1 znela takto: „Osoba oprávnená voliť, ktorá má trvalý pobyt na území Slovenskej republiky a v čase volieb sa zdržiava mimo jej územia, môže písomne **alebo elektronicky** požiadať obec trvalého pobytu o voľbu poštou.“

(podpisová doložka)